

**Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ПРОГРАМА
індивідуальної усної співбесіди
з української мови
для вступу на навчання до
Обласного наукового ліцею-інтернату
Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови для вступу на навчання до Обласного наукового ліцею-інтернату Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» / укл. Л. В. Ненчинська – Вінниця : Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2022. с.19.

Програма вступного іспиту з української мови для вступу на навчання до Обласного наукового ліцею-інтернату Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» містить детальні методичні вказівки щодо складання письмового іспиту у формі індивідуальної усної співбесіди. У програмі окреслено вимоги до знань та умінь вступників з української мови, розписано критерії оцінювання умінь і навичок вступників, запропоновано зразок відповіді для вступного випробування.

Програму індивідуальної усної співбесіди з української мови для мови для вступу на навчання до Обласного наукового ліцею-інтернату Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» обговорено і схвалено на засіданні кафедри української філології (протокол № 10 від 18 травня 2022 року).

**Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора коледжу

_____ К. Ф.

Войцехівський

« ___ » _____ 2022 р.

ПРОГРАМА
індивідуальної усної співбесіди
з української мови
для вступу на навчання до
Обласного наукового ліцею-інтернату
Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови для вступу на навчання до Обласного наукового ліцею-інтернату Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» розроблена на основі чинних навчальних програм з української мови для 5-9-их (рівень стандарту, академічний рівень) класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Матеріал програми охоплює такі розділи: «Фонетика», «Лексикологія», «Фразеологія», «Лексикографія», «Морфологія», «Морфеміка і словотвір», «Синтаксис», «Пунктуація», «Орфографія».

Завданням індивідуальної усної співбесіди з української мови є виявлення та оцінка рівня філологічного мислення; здатності застосовувати набуті знання та вміння у повсякденному житті, при аналізі мовних явищ; здатності застосовувати норми літературної мови; сформованості комплексного філологічного уявлення про основні процеси функціонування мови; здатності реалізовувати філологічні компетенції у майбутній трудовій діяльності, виявлення рівня сформованості філологічної культури.

Учасники індивідуальної усної співбесіди повинні: знати та оперувати основними поняттями з фонетики, лексики, фразеології, морфології, синтаксису, орфографії, стилістики, пунктуації; мати комплексне уявлення про стан функціонування мови; володіти елементами філологічної культури – усною українською літературною мовою; вміти використовувати методи дослідження мовних явищ.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o] > [e] У складних словах.

4. Морфологія.

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники

власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часу, причини, умови, способу дії, мети, порівняльні). Групи сполучників за вживанням (одиначні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис

Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи

присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення.

Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Ускладнене речення

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Безсполучникове складне речення. Пунктуація між частинами складного речення. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

6. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

7. Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА

Оцінювання результатів знань вступника з української мови здійснюється на основі:

- а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;
- б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційноціннісного ставлення до світу;
- в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання мають бути:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої

діяльності;

- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- Повнота і правильність відповіді.
- Ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.
- Мовленнєве оформлення відповіді.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
I. Початковий	1	Вступник може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
	2	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
	3	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів,

		важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
II. Середній	4	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
	5	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін
	6	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість,

		добір слів не завжди вдалий тощо.
III. Достатній	7	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо.
	8	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
IV. Високий	10	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює

		окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.
	11	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.
	12	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системнонаукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

ІV. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

1. Поняття про звуковий склад. Звуки мови, їх класифікація.
2. Поняття про букву. Українська алфавіт. Співвідношення між буквами та звуками.
3. Слово як основна одиниця лексичної системи. Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів.
4. Синоніми: поняття, значення, особливості використання в різних стилях мови.
5. Антоніми й омоніми в українській мові.
6. Активна й пасивна лексика.

7. Фразеологізми в мовленні. Багатозначність фразеологізмів.
8. Будова слова. Корінь, суфікс, префікс, закінчення – значущі частини слова.
9. Способи словотвору в українській мові.
10. Орфографічні норми. Орфограма. Орфографічне правило. Принципи української орфографії.
11. Уживання м'якого знака.
12. Уживання апострофа.
13. Чергування голосних. Типи чергувань. Чергування [O], [E] з [I]; [E], [O] після Ж, Ч, Ш, Й.
14. Найголовніші випадки чергування приголосних звуків.
15. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних звуків.
16. Спрощення в групах приголосних і його відображення на письмі.
17. Вимова і правопис префіксів.
18. Правопис суфіксів.
19. Поняття про милозвучність мовлення. Засоби милозвучності українського мовлення. Чергування [У] - [В], [І] - [Й].
20. Уживання великої букви.
21. Написання слів разом, через дефіс, окремо.
22. Правопис НЕ, НІ з різними частинами мови.
23. Вимова і правопис слів іншомовного походження.
24. Іменник як частина мови. Загальне значення. Морфологічні ознаки.
Синтаксична роль.
25. Характеристика іменників I відміни, їх відмінювання.
26. Відмінкові закінчення іменників II відміни.
27. Відмінювання іменників III і IV відмін.
28. Незмінювані іменники й аббревіатури.
29. Прикметник як частина мови. Групи прикметників за значенням.
Утворення форм ступенів порівняння якісних прикметників.
30. Числівник як частина мови. Відмінювання й правопис числівників.
31. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Відмінювання й

правопис займенників.

32. Дієслово як частина мови. Дієслівні форми.
33. Особливості дієприслівника як форми дієслова.
34. Особливості дієприкметника як форми дієслова.
35. Дієприслівниковий зворот.
36. Дієприкметниковий зворот.
37. Прислівник як частина мови. Творення й правопис прислівників.
38. Прийменник як службова частина мови. Уживання та правопис прийменників.
39. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників.
40. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
41. Вигук як особлива частина мови. Правопис вигуків.
42. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типи підрядних зв'язків.
43. Речення як основна одиниця синтаксису. Просте й складне речення. Граматичні принципи їх розмежування.
44. Двоскладне й односкладне речення. Просте ускладнене речення.
45. Головні члени речення.
46. Другорядні члени речення.
47. Складносурядні речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
48. Складнопідрядні речення. Однорідна та неоднорідна підрядність.
49. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.
50. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.

V. ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ

Питання: *Способи словотвору в українській мові.*

У сучасній українській мові розрізняються такі способи словотворення: морфологічний, морфолого-синтаксичний, лексико-синтаксичний, лексико-семантичний.

Морфологічний спосіб словотворення — основний спосіб збагачення

словникового складу української мови. Цей спосіб включає афіксацію (суфіксальний, префіксальний, суфіксально-префіксальний способи), безафіксний спосіб, основоскладання, словоскладання, абрєвіацію та комбінації зазначених способів.

Суфіксальний спосіб — це творення нового слова за допомогою словотворчого суфікса. Суфіксація — найпродуктивніший спосіб словотворення іменників, прикметників, дієслів, прислівників: *Чорнобиль* — *чорнобильський*, *насторожений* — *насторожено*, *фарба* — *фарбувати*. Продуктивність суфіксального способу словотворення визначає й той факт, що в мові для творення різних розрядів слів виробилася певна система суфіксів — іменникових, прикметникових, дієслівних, прислівникових.

Префіксальний спосіб — це спосіб творення нових слів за допомогою префіксів. Словотворчий префікс приєднується до самостійного слова й утворює нові слова тієї ж самої частини мови. Префіксальним способом творяться дієслова, прикметники, іменники, прислівники. Кожна з частин мови має свою систему префіксів: *гуманний* — *антигуманний*, *рятувати* — *зарятувати*, *сила* — *несила*, *нині* — *донині*, *звук* — *ультразвук*.

Суфіксально-префіксальний спосіб — це спосіб творення похідних слів одночасним додаванням до твірної основи суфікса і префікса: *вікно* — *підвіконня*, *міль* — *антимолін*, *час* — *сучасний*, *море* — *заморський*, *світлий* — *висвітлити*, *простий* — *по-простому*, *шостий* — *ушосте*. Суфіксально-префіксальним способом утворюються іменники, прикметники, дієслова, прислівники.

Безафіксний спосіб — це спосіб творення нових слів шляхом «укорочення» твірної основи (усічення морфем). Цим способом творяться іменники від дієслів та прикметників: *зелений* — *зелень*, *прокосити* — *прокіс*, *перекладати* — *переклад*, *захистити* — *захист*, *неучений* — *неук*.

Основоскладання — спосіб утворення нових слів за допомогою інтерфіксів з двох або більше основ повнозначних слів. Цей спосіб є продуктивним для утворення іменників та прикметників: *газобалон*, *чорнозем*,

морозостійкий, життєствердний, чотиригранник, перекотиполе. Слова, утворені способом основоскладання, можуть супроводжуватися суфіксацією: *літописець, землезнавство, полководець, лівобережний, прапорносець, першопроходець.*

Словоскладання. При словоскладанні слова утворюються без інтерфіксів. Показником об'єднання слів в одне поняття є зафіксований порядок слів, логічне змістове поєднання слів: *фільм-опера, ракета-носій, матч-реванш, прес-центр, пілот-інструктор.*

Абревіація — спосіб творення слів від усічених основ. Розрізняють кілька типів абревіатур, залежно від того, як утворюються ці складноскорочені слова: 1) складовий тип — нові слова утворюються з усічених основ кількох слів: *Донбас, універмаг*; 2) ініціальний тип — нові слова утворюються з початкових букв або звуків — слів: *УНІАН, ЕОМ, УНСО, РЄ, ОБСЄ, НАТО*; 3) мішаний тип — нові слова утворюються поєднанням усіченої основи одного слова з окремими словами: *держадміністрація, держстандарт, завуч, міськрада.* Абревіація використовується тільки для творення іменників. Морфологічні типи словотворення — найпоширеніші в українській мові.

Морфолого-синтаксичний спосіб словотворення — це спосіб творення нових слів шляхом переходу слів одного граматичного класу в інший. При такому словотворенні відбувається перехід слова з однієї частини мови в іншу, причому змінюються значення і граматичні ознаки слова: *вартівий, шампанське, набережна, весною, правда, господи, одні, тріскучий, лежачий.*

Лексико-синтаксичний спосіб словотворення — це спосіб утворення нових слів у результаті стягнення в одне слово двох або більше, що виражають одне поняття: *сьогодні, шістдесят, вічнозелений, спасибі, вельмишановний, вищезгаданий, дотла, втридорога, чимдуж, горілиць, обидва.*

Лексико-семантичний спосіб словотворення — це спосіб творення нових слів унаслідок розщеплення значення слова на два самостійні значення, тобто процес утворення омонімів від багатозначного слова: *титан* (гігант, метал, кип'ятильник), *піонер* (військо в Іспанії, перший; член дитячої

організації), супутник (проводжаний, космічний об'єкт).

VI. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ВСТУПНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Бурячок А. А. Орфографічний словник. Київ: Богдан, 2000.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. Київ : Просвіта, 2000. 128 с.
3. Дияк О. В. Українська мова : комплексне видання для підготовки до ЗНО : навч. посіб. Київ : Літера ЛТД, 2015. 512 с.
4. Єрмоленко С. Я. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів . Київ : Либідь, 2001. 223 с.
5. Мала філологічна енциклопедія / [Уклали: О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк]. Київ: Довіра, 2007. 478 с.
6. Олійник О. Світ українського слова . Київ : Хрещатик, 1994. 415 с.
7. Сікорська З. С. Словникові диктанти з української мови . Київ : Вежа, 1999.
8. Скрипник Л. Г. Власні імена людей. Київ : Наукова думка, 1986. 310 с.
9. Сучасна українська мова / За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2001. 399 с.
10. Український правопис / [Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. Мови НАН України]. Київ : Наукова думка, 2012. 288 с.
11. Шевелева А. А. Новий збірник диктантів з української мови для учнів 5-11 класів та вступників. Харків: Ранок, 2010. 288 с.
12. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови. Київ : Рідна мова, 1998. 224 с.